

Pinksteren 4-6-2017 Bergkerk

Gemeente van Christus,

De beelden tuimelen over ons heen, vanmorgen, op het Pinksterfeest bruist het.

Zeven gaven van de geest: wijsheid, inzicht, kennis, goede raad, sterkte, hoop op geloof in de liefde, profetie ... het kan niet op. Een veelheid aan woorden, het schiet alle kanten op met Pinksteren, al die stemmen, al die beelden, al die muziek, al die woorden, het bruist over de rand van het glas heen.

Het zijn grote woorden die zich waarmaken in de eenvoud. In de eenvoud van het gewone leven, in het ene moment, dat ene gebaar, dat ene goede woord, die ene hand die ondersteunt, die streelt, die koestert.

Pinksteren is het feest van de eenvoud in het gewone leven.

Afgelopen dagen las ik weer eens het prachtige gedicht van de dichter C.O. Jellema. 'Kerkje van Fransum'. Ik ken het gedicht al vele jaren en toch als je het dan weer onder ogen krijgt ontroeren de woorden opnieuw. Ik wil u vanmorgen uit de Pinksterbruis in verbeelding graag willen meenemen naar de eenvoud van een romaans kerkje op het Groningse platteland. Het staat op een wierde – dat is een kleine terp – in het gehucht Fransum met alleen een boerderij en een huis. Het kerkje is allang niet meer in gebruik alleen voor concertjes zo nu en dan.

Kerkje van Fransum

Bestaat nog god, kleine sarcofaag
van het geloof, even leeg
als de dorische tempels van Paestum:
hun zuilen een schuilplaats voor andere vogels
dan goden – als ik naar hem vraag?

Kleine mummie van steen
zonder hart, tabernakel,
zonder plaats voor een wijkaars, bescherm je
met jouw lichaam ons landschap
als bodem voor hemel? ik vraag maar.

Stille klankkast voor buiten, voor grutto's
in juni, het loeiende melkvee bij 't hek –
zo gesloten, een avond, ik zit in het gras
tussen jouw zerken, zo ben je het mooist:
dicht, van het uitblijvend antwoord de schrijn.

De eenvoud van een Romaans kerkje op het Groningse Hoge Land. Die laatste regel ontroert mij telkens weer 'van het uitblijvend antwoord de schrijn'. Het kerkje verwijst naar een voorbij geheim naar een spoor, van voorbijgaande Aanwezigheid. Is er daarbinnen nog iets van god te bespeuren? Het is er leeg, zonder hart, zonder de tekenen van hogere aanwezigheid, zelfs de kaars ontbreekt.... en toch kan dat kerkje als lichaam in het landschap een bodem voor de hemel zijn? Er gloort wel iets van licht. Het betekent ook wel iets voor nu, voor 'buiten', voor de wereld om hem heen: een stille klankkast, waar de roep van de grutto's en het geloei van de koeien die gemolken moeten worden weerklinkt. Jellema een mysticus, zittend in de avondzon, tussen de zerken dicht bij de doden, de mensen die voorbij zijn en er toch nog zijn, het is een schrijn, een relikwiekastje 'van het uitblijvend antwoord de schrijn'.

Leven met een spoor, met een verlangen naar een uitblijvend antwoord. Jellema heeft dat diep gepeild. Een kerkje, ongebruikt als godshuis, verwijst in al zijn eenvoud en schoonheid zonder woorden ... naar een andere dimensie. Je proeft er iets heiligs. 'Het gezang zit nog in de gewelfjes!' zegt Jellema ergens in een interview.

Van het uitblijvend antwoord de schrijn. Een spoor van hoop op geloof in de liefde...het is er niet ... het is een spoor ..... Pinksteren is het feest van de adem, van opademen..... er is een spoor, er ontwaakt in ons een ander weten, als een vlammetje, met de warmte en de gloed van God. De Geest maakt ons – met een woord van Augustinus – "capax dei", "toenemend vatbaar voor God". En daar doen we een heel leven over.

Van het uitblijvend antwoord de schrijn. Dat is de holte van ontvankelijkheid die op Pinksteren wordt aangeblazen. En zo is ook de Bergkerk ... hoewel lang niet zo mooi als het kerkje van Fransum toch ook als

stille klankkast. Hier klinken de Psalmen, de gebeden ... de muziek het gezang zit nog in de gewelf, ... hier wakkert het verlangen van de hoop ... hoop op geloof in de liefde, hoop op vrede en gerechtigheid, op barmhartigheid, een leefbare aarde.... Een Geest die ons raakt tot in het hart die onze angst ontzet, die onze gesloten deuren opent, een geest van verzoening en vrede ... Kome toch uw Rijk!

En in het kielzog daarvan volgt het gebed of misschien nog liever gezegd, de zucht, de klacht, de kreet over het feit dat de kleinen lijden en dat kinderen het niet redden. ... Wij bidden niet om een tovenaarsgod .... die ons lot wel een keer zal geven...nee, ons lot rust in God, in fiducia op deze Heer die in alle zwakheid de wereld heeft overwonnen. Van het uitblijvend antwoord de schrijn.

In de oude Sowjet Unie van Stalin leefde de oude Mosje, ergens diep in Siberië. Mosje wilde zo graag naar Israël maar moest daartoe een uitreisvisum hebben. En dat betekende een dagenlange en dure reis naar Moskou. Maar daar aangekomen bleek het loket dicht. De toevallig langslappende ambtenaar zei dat alleen 's morgens dergelijke visa verstrekt werden en dat slechts één keer per jaar. Blijmoedig reisde Mosje terug naar Siberië om na een jaar nu in de ochtend terug te keren. Maar weer was het loket dicht. De ambtenaar zei dat de regels inmiddels veranderd waren en alleen in de middag dit soort zaken werden afgehandeld. Weer een jaar later keerde Mosje in de middag terug om natuurlijk weer alle loketten gesloten te vinden. En jonger werd Mosje er natuurlijk ook niet op. Hij was een oude man geworden. De ambtenaar had inmiddels medelijden met Mosje gekregen en hij zei: 'Weet je, Mosje, wat jij moet doen? Jij moet over twintig jaar maar eens terugkomen! Waarop Mosje zei: 'Uitstekend! Maar zal ik dat 's morgens of 's middags doen?'

Laat zo, met deze hoop in ons hart, ons bidden zijn!

Pinksteren de geest blaast ons aan op de wegen en kruispunten van ons leven verbonden met de mensen die ons zijn voorgegaan, met de mensen met wie wij samenleven met de mensen die na ons komen, te midden van te goed en te kort, van schuld en vergeving, als mensen die kunnen ontvangen, mensen die iets verwachten die ergens op vertrouwen. In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest Amen